

Prædiken til Langfredag

Matt. 27,31-56 / Mark. 15,20-39

Første tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus:

Da de havde hånet Jesus, tog de kappen af ham og gav ham hans egne klæder på. Så førte de ham ud for at korsfæste ham. På vejen derud traf de en mand fra Kyrene, som hed Simon, ham tvang de til at bære hans kors. Da de kom ud til det sted, der hedder Golgata – det betyder Hovedskalsted – gav de ham vin at drikke, som var blandet med malurt, men da han smagte det, ville han ikke drikke det. Og da de havde korsfæstet ham, delte de hans klæder mellem sig ved at kaste lod om dem. Så satte de sig dér og holdt vagt over ham. Over hans hoved havde de anbragt anklagen imod ham, den lød: »Det er Jesus, jødernes konge«. Sammen med ham blev der korsfæstet to røvere, den ene på hans højre, den anden på hans venstre side. Og de, der gik forbi, spottede ham og rystede på hovedet og sagde: »Du, som bryder templet ned og rejser det igen på tre dage, frels dig selv, hvis du er Guds søn, og stig ned fra korset!« Også ypperstepræsterne og de skriftkloge og de ældste hånede ham på samme måde og sagde: »Andre har han frelst, sig selv kan han ikke frelse. Han er jo Israels konge, lad ham nu stige ned fra korset, så vil vi tro ham. Han har stølet på Gud, lad Gud nu udfri ham, hvis han vil vide af ham. Han har jo sagt: Jeg er Guds søn.« Også røverne, der var korsfæstet sammen med ham, hånede ham på samme måde. Men fra den sjette time faldt der mørke over hele jorden indtil den niende time. Og ved den niende time råbte Jesus med høj røst: »Eli, Eli! lemá sabaktáni?« – det betyder: »Min Gud, min Gud! Hvorfor har du forladt mig?« Nogle af dem, som stod der og hørte det, sagde: »Han kalder på Elias.« Straks løb en af dem hen og tog en svamp og fyldte den med eddiike, satte den på en stang og gav

ham noget at drikke. Men de andre sagde: »Lad os se, om Elias kommer og frelser ham.« Men Jesus råbte atter med høj røst og opgav ånden. Og se, forhænget i templet flængedes i to dele, fra øverst til nederst. Og jorden skælvede, og klipperne revnede, og gravene sprang op, og mange af de hensovede helliges leger stod op, og de gik ud af deres grave og kom efter hans opstandelse ind i den hellige by og viste sig for mange. Men da officeren og hans folk, der holdt vagt over Jesus, så jordskælvet og det andet, der skete, blev de rædselsslagne og sagde: »Sandelig, han var Guds søn.« Der var også mange kvinder, der så til på afstand, de havde fulgt Jesus fra Galilæa og sørget for ham. Blandt dem var Maria Magdalene, Maria, Jakobs og Josefs mor, og Zebedæussønnernes mor.

Matthæusevangeliet 27,31-56

Eller:

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Markus:

Da de havde hånet ham, tog de purpurkappen af ham og gav ham hans egne klæder på. Så førte de ham ud for at korsfæste ham. Og de tvang en mand, som kom forbi ude fra marken, til at bære hans kors. Det var Simon fra Kyrene, far til Alexander og Rufus. De førte ham ud til stedet Golgata – det betyder Hovedskalsted. De ville give ham vin krydret med myrra, men han tog det ikke. Så korsfæstede de ham og delte hans klæder ved at kaste lod om, hvem der skulle have hvad. Det var den tredje time, da de korsfæstede ham. Og indskriften med anklagen imod ham lød: »Jødernes konge«. Sammen med ham korsfæstede de også to røvere, den ene på hans højre, den anden på hans venstre side. Således gik det skriftord i op-

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 758, 124 årgang
April 2023
ISSN 0901-2214

fyldelse, som siger: »Og han blev regnet blandt lovbydere.« De, der gik forbi, spottede ham og ry-stede på hovedet og sagde: »Nå, du, som bryder templet ned og rejser det igen på tre dage, frels dig selv og stig ned fra korset!« Også ypperstepræsterne og de skriftkloge hånede ham på samme måde og sagde til hinanden: »Andre har han frelst, sig selv kan han ikke frelse. Kristus, Israels konge – lad ham nu stige ned fra korset, så vi kan se og tro!« Også de, der var korsfæstet sammen med ham, hånede ham. Og da den sjette time kom, faldt der mørke over hele jorden indtil den niende time. Og ved den niende time råbte Jesus med høj røst: »Eloi, Eloi! lamá sabaktáni?« – det betyder: »Min Gud, min Gud! Hvorfor har du forladt mig?« Nogle af dem, som stod der og hørte det, sagde: »Hør, han kalder på Elias.« Så løb én hen og fyldte en svamp med eddike, satte den på en stang og gav ham noget at drikke, idet han sagde: »Lad os se, om Elias kommer og tager ham ned.« Men Jesus udstødte et højt skrig og udåndede. Og forhænget i templet flængedes i to dele, fra øverst til nederst. Da officeren, som stod lige over for ham, så, at han udåndede sådan, sagde han: »Sandelig, den mand var Guds søn.«

Markusevangeliet 15,20-39

Jeg vil tage jer med på museum. Det kan jeg kun, fordi jeg har stiftet bendtskab med en bog af Henrik Wivel, der hedder *Tidslys*. Henrik Wivel er en gudsbenådet skribent. Han er dr. i filosofi, og forfatter og kritiker. I den lille bog *Tidslys* dykker han ned i tolv kunstværker, som for ham har haft betydning igennem hans liv. Han viser gennem de tolv værker, at de fortæller noget om en bevægelse i vores kultur frem imod en mere sekulariseret verden, hvor Gud tilsyneladende er død, og hvor den kristne tankegang har mistet fodfæste. Og så alligevel ikke. Med de tolv værker fortæller han også, at vi ikke kan undvære historien. Vores frigjorte og demokratiske kultur stammer fra et punkt, som hele tiden går under. Kristendommen er en undergangsbevægelse, der er med til at løfte og frigøre, hvilket er en underlig dobbelthed.

Men nu skal vi på museum med Henrik Wivel, så vi kan se det med egne øjne. Det er i 2013 på Statens Museum for Kunst i den store hall i midten. Man går ned af trappen i det åbne rum, hvor lyset strømmer ind fra Østre anlæg. Midt på gulvet ligger spredte bunker af noget, som mest af alt ligner tilfældige afhuggede grene. Det er det også.

Jeg så udstillingen i 2013. Jeg var uforvarende om den udstilling gået ind på museet som nybagt mor, der var ude med barnevogn og luft. Mor på barsel og på museum. Det var én af de dage, hvor overskuddet var helt i top.

Og dér kan huske, at jeg tænkte ved mig selv, hvorfor skal moderne kunst være så svært, og hvorfor utilgængeligt og elitært. Jeg var faktisk lidt sur, og havde mest lyst til at skræve over grenene og komme videre, så jeg opdagede ikke hvad der befandt sig mellem grenene. Men Henrik Wivel kommer mig til hjælp, idet han med sit blik guider mig til at genopdage værket med bogen *Tidslys*.

Når man kommer helt tæt på *Log Dog* stikker en hånd og en fod op, og pludselig må det jo gå op for én: Det er Kristus mellem grenene. Inde imellem

jernkæder og afbarkede grene dukker fragmenter en afsavet og sonderdelt 1600 tals antik kristusfigur frem. Mon den har tilhørt et kloster eller en lille fransk kirke? Eller har stået langs vejen på en vandrerrute som en station for de vejfarende pilgrimme? Det vides ikke, men her ligger det sonderdelt og helt splittet på gulvet. Som tidens tand, glemslen og almindelig patina har sat sine spor. Lige gyldighed og tilfældighed? Det ligner egentlig ikke hærværk, men det er næsten som om naturen og tiden tilsammen har slidt det i stykker.

Værket er lavet af den vietnamesisk danske kunstner Danh Vo. Titlen på værket er *Log Dog*, det kan betyde flere ting. Det hentyder til de metalkæder, der holder grenene sammen. Sådan kalder man de kæder, der under fragten i de store canadiske skove holder tømmeret sammen, inden det skal på savværket for at sonderdeles og saves op. Men på dansk kan *Log dog* frit oversættes med lænkehund.

Kristus er som en lænket hund i tiden. Det ligger lige for, at Danh Vo her har haft i sinde at fremvise en sonderlemmende kritik af lidelseshistorien og dens manglende betydning for os i dag.

En kultur og en tilbedelse, der er helt tabt på gulvet, og som beskueren næsten konkret skræver over, som faldne grene efter en storm. Tømmersønnen fra Nazareth, der døde på et kors. Hvor ironisk, og som om lidelseshistorien ikke var barsk nok i sig selv, har Danh Vo kløvet det op, og dermed konkret udstillet tabet af den historie på gulvet på SMK. Danh Vo har skabt et værk, der udstiller tabet af en verden, hvor det engang gav mening at se et kors med den lidende Kristus.

Men efterhånden har den kristne fortælling taget mere og mere fragmenterede former i takt med tidernes eroderende udvikling henimod sekularisering.

Det ligger lige for, at det er en kritik, men det er nu bare ikke den virkning, som værket efterlader i beskueren ifølge Wivel. For med hans øjne står man

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke, Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvigskforum.dk/Søndagslæsning
– her kan du også
tilmelde dig det
elektroniske nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Vartov — Farvergade 27
1463 København K
hej@grundtvigskforum.dk

der på museet og kigger ned i alle grenene og får pludselig øje på ansigtet der nede på gulvet. Så tilfældigt, men dog slet ikke tilfældigt. Den lidende Kristus, som egentlig burde hænge i en stille vandrekirke i de andalusiske bjerge.

Men nej, Kristus ligger splittet på gulvet – strøet. Fortabt.

Så er det som om noget rører sig i beskueren, som mindes om sin egen fortabthed i en fragmenteret virkelighed. En rørelse, en længsel efter åndelig, eksistentiel og æstetisk virkeliggørelse af menneskesønnen, men som tværtimod konstant eroderes og sønderdeles imellem os – og imellem skiftende tider.

Og således Wivel i hans analyse af værket, jeg citerer:

”Kristi hoved med hårets stivnede foldekast, de lukkede øjne og resignationen i ansigtet. Den tunge smerte. Dette hoved er uendelig sørgmodigt og uendeligt smukt.”

Sårbarheden er helt ”uafviselig”. Kristus er nærmest skjult i en ”forvokset tornekrone”. Han findes der nede på gulvet, hvor ”blikket finder ham og løfter ham op med hele tankens intuitive barmhjerlighed”.

”Her er Guds søn virkelig blevet menneske for vores skyld – og vi for hans”.

Danh Vo er vitterligt ikke bare en kritiker og provokatør. Han er romantiker, en postmoderne romantiker, der søger tilbage for at finde frem.

Smerten og sorgen er dobbelt, idet tidsafstanden og tabet af mening i sig selv slår ind over beskueren. Henrik Wivel konkluderer, og jeg citerer ”Finalt vidner Log Dog således ikke udelukkende om søndersavning af kristendommen og dermed af det skabte og troen på det. Log dog vidner også om tabet af en tradition og vemodet ved afskeden med det, der er gået ubehjælpeligt i stykker...”

Pludselig forstår jeg, dette er min tid. Jeg kan ikke bare uden videre ankomme til det oprindelige. Jeg kan ikke komme hen til korsets og stå dér sammen med Maria, hvor meget jeg end prøvede at lave den pilgrimsbevægelse.

Vi vil altid være på afstand. Men i den afstand findes nærværet. Det, som Danh Vo gør, er mere rent og ærligt, end den mest ihærdige form for *imitatio*. Danh Vo bilder os ikke noget ind. Han tager afstanden alvorligt og udstiller den, så jeg i mødet med denne Kristus på gulvet selv må tvinges til at samle stumperne op med mit blik.

Amen.

Laura Daphne Jensen

Sognepræst i Skt. Jørgens Kirke, Næstved

Salmer (Den Danske Salmebog):

Nr. 193: O hoved, højt forhånet

Nr. 202: Som et stille offerlam

Nr. 216: Der venter bag langfredags nat

søndagslæsning

